

Н.І. Єсінова, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

А.Г. Носач, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

ТРУДОВІ РЕСУРСИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Трудові ресурси, виступаючи у ролі суб'єктивного чинника виробництва, є сукупність фізичних і розумових здібностей людини, його уміння до праці. На підприємствах важливим є створення творчої обстановки, що сприятиме появі нових ідей, створенню нововведень, і перетворенню їх в інновації. Метою доповіді є розкриття трудових ресурсів як головного чинника інноваційної діяльності та визначення факторів впливу на рівень нововведень шляхом удосконалення робочих потужностей.

З поняттям інновація (нововведення) найчастіше ототожнюють: по-перше, новаторське дослідження або розроблення; по-друге, зміни в стилі роботи організації з метою створення сприятливіших умов для своїх клієнтів (управлінська інновація); по-третє, розроблення нових товарів або послуг на умовах вигідніших, ніж ті, що є нині. Усі ці напрямки найуспішніше реалізуються за наявності достатнього інноваційного потенціалу трудових ресурсів.

Об'єктивною характеристикою трудових ресурсів, показником інтелектуального потенціалу суспільства служить рівень професійної освіти. Структура трудових ресурсів в цьому напрямку безпосередньо залежить від впливу територіальних і галузевих факторів. Соціальний захист, прожитковий мінімум та рівень страхування в країні значно впливає на кількість нововведень, трудову активність населення на підприємствах та у державі в цілому.

На формування кількісного складу інновацій негативно впливають такі фактори, як зменшення природного приросту населення, погіршення демографічної ситуації в сільській місцевості, зниження народжуваності, зростання смертності, міграція населення із сіл в міста в результаті впливу урбанізації, труднощі, що виникли у суспільстві в результаті формування нових економічних відносин, створення ринкового середовища. На використання трудових ресурсів постійно впливають процеси створення нових умов для розвитку підприємств різних форм власності та видів діяльності. Сучасний ринок праці диктує свої рамки для успішного нарощення доходів та інших благ які ми отримуємо в результаті праці. Для досягнення цих

цілей у сучасних умовах необхідно нарощувати свої знання та вміння. Знання в двадцять першому сторіччі відіграють провідну роль в трудовому потенціалі індивіда і є центральною рушійною силою інноваційних процесів. Аналізуючи ефективність трудових ресурсів треба визначити що найкраще їх використовують в країнах Європи, Китаї, Японії та США. Наявність шляхів нарощення досконалих кадрових фахівців є запорукою швидкого досягнення економічних цілей та нововведень в усіх сферах суспільного життя.

Для підвищення інноваційної діяльності необхідними є проведення таких заходів, як:

- при формуванні загальнодержавних, галузевих та регіональних програм економічного та соціального розвитку, реалізації програм структурної перебудови економіки, інвестиційних, приватизаційних програм та програм реструктуризації підприємств передбачати здійснення заходів щодо ефективного вирішення проблем зайнятості працівників;

- визначити галузеві та регіональні пріоритети створення нових та підвищення ефективності використання наявних робочих місць, введення нових виробничих потужностей та об'єктів соціальної сфери;

- посилити розвиток малого та середнього підприємництва, передусім у регіонах з критичною ситуацією на ринку праці;

- визначити обсяги професійно-кваліфікаційної підготовки фахівців і кваліфікованих робітників у навчальних закладах відповідно до потреб галузей економіки.

На теперішній час ще не створена цілісна та чітка методологія обґрунтування впливу всіх людських ресурсів на інноваційний розвиток. Людський потенціал має сукупність характеристик, які відображають його фізичний потенціал і потенціал здібностей та знань що є невід'ємною складовою розвитку структури інноваційного середовища. Розгляд інновацій в якості предмета особливої трудової діяльності людей криють в собі чимало невикористаних резервів для пошуку можливостей підвищення активності людини і більш ефективного використання її трудового потенціалу в інтересах зростання конкурентоспроможності суб'єктів господарювання та підвищення економічного росту.

Зазначимо, що розвиток суспільства, зокрема інноваційний розвиток, впливає на всі види ресурсів людської діяльності, а не тільки на людський капітал у вузькому розумінні.